

Nr 22

Utlåtande i anledning av väckta motioner om åtgärder till förekommande av skadeverkningar genom Åtrans översvämningar.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 172 av herr *Anders Johansson m. fl.* och II: 201 av herr *Gustafsson* i Borås *m. fl.* hemställes, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att en skyndsam prövning måtte komma till stånd rörande vilka åtgärder som kan vidtagas för att förebygga de svåra skadeverkningar som Åtrans översvämningar för närvarande tidvis åstadkommer i Svenljunga-Axelforsområdet samt att för riksdagen framlägges förslag till åtgärder för vilkas genomförande riksdagens medverkan kan bli erforderlig.

I motionerna framhålles bl. a. att Svenljunga och närliggande områden i Älvsborgs län ofta hemsökes av översvämningar med åtföljande skadegörelse. Frågan är om det för rimliga kostnader går att vidtaga sådana åtgärder att översvämningarna kan förminsкас eller hindras.

Motionärerna framför olika tänkbara möjligheter att förbättra förhållandena. Med hänsyn till den ovisshet som råder beträffande såväl orsakerna till översvämningarna som beträffande vilka åtgärder som lämpligen bör vidtagas och kostnaderna för dessa är en utredning berättigad.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motion II: 201.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från meteorologiska och hydrografiska institutet, länsstyrelsen i Älvsborgs län och företagareföreningen i samma län.

Meteorologiska och hydrografiska institutet anför, att Västerbygdens vattendomstols dom angående Åsundens reglering innehåller entydiga regler om hur mycket vatten som skall tappas från Åsunden under flöden. Möjlighet synes knappast föreligga att åstadkomma ändring i dessa regler annat än i ett nytt vattenmål. De som anser sig ha vållats skador genom regleringen kan hos vattendomstolen framställa ersättningsanspråk före den 31 december 1963, då tiden för anmälan av oförutsedd skada utgår.

Institutet har gjort en överslagsmässig jämförelse mellan flödena vid Åsundens utlopp före och efter Åsundens reglering och därvid icke funnit någon från statistisk synpunkt avgörande skillnad i de större flödenas frekvens. Ett mera exakt uttalande fordrar dock en utförligare undersökning.

Även om tappningarna från Åsunden under flöden skulle kunna minskas, torde minskningen med hänsyn till risken för betydande översvämningsskador runt Åsunden bli tämligen obetydlig. Härtill kommer att en eventuell minskning av flödena vid Åsundens utlopp får en relativt sett mindre effekt vid Svenljunga-Axelfors därigenom att en betydande vattenkvantitet tillföres Ätran från det sjöfattiga nederbördsområdet mellan Åsundens utlopp och Svenljunga-Axelfors.

L ä n s s t y r e l s e n vitsordar, att översvämningar ofta förekommer och medför svåra skadeverkningar, vilkas storlek dock delvis torde bero på att vissa industribyggnader i Svenljunga är för lågt belägna. Länsstyrelsen anser det angeläget att skadeverkningarna i möjligaste mån minskas, varför skyndsamma åtgärder är erforderliga för att utreda orsakerna till översvämningarna och genomföra tjänliga anordningar för att förebygga skadeverkningar. Länsstyrelsen ställer sig dock tveksam till en utredning. Det synes närmast vara fråga om att få till stånd en ändring i gällande tappningsbestämmelser för sjön Åsunden eller fördjupning eller upprensning av vissa delar av Ätran. Det synes därför närmast ankomma på vederbörande intressenter att anhängiggöra talan vid vederbörlig vattendomstol.

F ö r e t a g a r f ö r e n i n g e n understryker, att många anläggningar i svenljungaområdet skadas eller störes vid översvämningstillfällena. Stor oro råder beträffande den framtida utvecklingen, enär man tyckt sig märka att översvämningarna tenderar att öka i omfattning. Föreningen tillstyrker därför att skyndsamma åtgärder vidtages för att förekomma skadeverkningarna.

Utskottet

Utskottet finner det klart ådagalagt att de skadeverkningar som sedan lång tid tillbaka förorsakas av Ätrans översvämningar är mycket avsevärda och att åtgärder bör vidtagas för att rätta till dessa missförhållanden. I motionerna och i det i ärendet införskaffade materialet har framförts olika förslag i sådant syfte.

Den vattenreglering som synes vara en betydelsefull faktor i detta sammanhang har i vederbörlig ordning fastställts av vattendomstol. Utskottet har kunnat konstatera att osäkerhet råder, huruvida de i vattendomstolens domar givna reglerna till alla delar följts. Det bör i detta sammanhang också observeras, att den som anser sig ha vållats skada genom regleringen har att hos vattendomstolen framställa sina ersättningsanspråk före den 31 december 1963. Såvitt kunnat utrönas har några sådana framställningar ännu icke gjorts.

Enligt utskottets bedömande bör i första hand klarläggas i vad mån olägenheterna kan vara en följd av regleringen eller om avvikelser eventuellt skett från de i domarna givna bestämmelserna. Möjligheterna till revision

av domarna bör, om så befinnes påkallat, även undersökas. Det ankommer emellertid på berörda parter att taga initiativ till här antydda åtgärder och enligt utskottets mening bör riksdagen icke i detta skede upptaga de i motionerna framlagda spörsmålen till prövning.

Utskottet anser sig under återopande av vad ovan anförts böra hemställa, att de likalydande motionerna I: 172 och II: 201 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 april 1961

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Möller, Nestrup, Sörlin*, Axel Emanuel Andersson, Ringaby, Hellebladh, Tage Johansson*, fru Hamrin-Thorell*, herrar Anton Larsson* och Eric Peterson;

från a n d r a kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herrar Johnsson i Skoglösa, Dickson, Svensson i Kungälv, fru Thunvall, herrar Carlsson i Huskvarna, Nilsson i Bästekille*, fröken Andersson i Lerum, herrar Svanberg, Enskog och Nyström.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.